

Rune Birger Nilsen
Medhaugen 14
5174 Mathopen
runebirger@yahoo.no

Mathopen, 18.02.2022

EFTA Surveillance Authority
Rue Belliard 35
B-1040 Brussels
Belgium
<http://www.eftasurv.int/registry@etasurv.int>
omar.berg.runarsson@eftasurv.int
marcus.navin-jonese@eftasurv.int

Klage: Oppdrettsnæringens praksis bryter med vanndirektivet. Oppdrettsnæringen praktiseres ikke bærekraftig.

Innhold

1.0.	Sammendrag	2
2.0.	Drøfting.....	3
2.1.	Villaksen på rødlisten	3
2.2.	Trafikklysordningen	4
2.3.	Miljøpåvirkninger fra konvensjonelle oppdrettsmerder	4
	Fiske og friluftsliv	5
	Ressursrente	6
3.0.	Brudd på EØS-avtalen og Vanndirektivet.....	6
4.0.	Bevisføring.....	7
4.1.	Bevisføringens konklusjon	12
	Vanndirektivet.....	12
	Vannforskriften	13
5.0.	Norsk konsekvensutredning (KU).....	14
6.0.	Oversikt over oppdrettslokaliteter og vernede områder	14
7.0.	Oversikt over sykdommer og rømmninger	15
8.0.	Konklusjon.....	16

1.0. Sammendrag

- **Norge bryter EØS-avtalens artikkel 7.**
- **Den norske vannforskriften har ikke transformert og implementert vanndirektivet til norsk lov og rett på riktig måte.**
- **Vannforskriftens § 12 og vanndirektivets artikkel 4.7 kan ikke komme til anvendelse for en oppdrettsnæring som ikke praktiseres bærekraftig- og som fortrenger kystfiskeren, hobbyfiskeren og folks naturopplevelse.**
- **Oppdrettsnæringen må tvinges inn i et bærekraftig spor- og som følger opp vanndirektivets retningsvalg.**

Alle åpne konvensjonelle oppdrettsmerder drives etter de samme prinsipper, har de samme funksjonelle løsninger- og påvirkninger på vannmiljøet. Dermed kan ESA med enkelthet saksbehandle oppdrettsnæringen helhetlig og ikke kun som enkeltsaker. De samlede påvirkninger viser til at oppdrettsnæringen ikke praktiseres bærekraftig- og dermed bryter med 2000/60/EF med god margin. Rømning og lakselus påvirkning alene er nok til å konkludere det samme med også klar margin. Anvendelse av vannforskriftens § 12 og 2000/60/EF artikkel 4.7 kan ikke anvendes for en slik næring. Saken er åpenbar. Hva vil ESA foreta seg i sakens anledning?

Alle åpne konvensjonelle oppdrettsnæringer påvirker vannmiljøet fra en god tilstand til en til verre tilstand på følgende måte:

- Rømninger
 - Lakselus
 - Skottelus
 - Virus der ILA og PD er sentrale.
 - Bakterielle påvirkninger.
 - Genetisk innblanding.
 - Hybrider.
 - Medisin bruk.
 - Kjemikalie bruk.
 - Mekanisk og termisk avlusing.
 - Organisk og uorganisk avfall dumpes rett ut i vannmiljøet (mikset avfall).
 - Plastavfall og annen søppel.
 - Beslagleggelse av areal.
 - Støy i form av lys, motorer og lyd.
 - Dårlig dyrevelferd der spesielt rensefisken blir betraktet som forbruksartikkel. 150 000 rensefisk dør daglig i merdene og har kort og stresset liv i merdene.
- Landsgjennomsnittet viser 20% død laks før slakt. Det representerer 53 millioner laks.

Vanndirektivet 2000/60/EF er et juridisk europeiske union dokument som pålegger medlemslandene å oppnå et bestemt resultat uten å diktere midlene for å oppnå dette resultatet. Det enkelte land står fritt til å innføre strengere bestemmelser eller et høyere ambisjonsnivå enn direktivets krav. 2000/60/EF er et minimumsdirektiv som innebærer at Norges lover og forskrifter minimum skal oppnå resultatmålene som er beskrevet i 2000/60/EF. Det overlates til de nasjonale myndighetene om velge form og metode for innføringen. Det tillates derimot ikke å omskrive direktivets tekst på en måte som fremstår mindre ambisiøs og forpliktende enn direktivets minimumskrav.

Den norske vannforskriften av 2006 verken transformerer eller implementerer EUs vanndirektiv til norsk rett på en tilfredsstillende måte. Utgangspunktet er som kjent at den

norske vannforskrift skal, innholdsmessig sett, samsvare med direktivet. Norges eneste handlefrihet er at vi kan «bestemme formen og midlene for gjennomføringen» (EØS avtalen artikkel 7 litra b).

Slik regjeringen formulerer seg i vannforskriften er det ikke tatt hensyn til vanndirektivet. Her tales det i § 1 kun om fastsettelse av miljømål uten at det klausuleres at ingen forverring er lovlig. Slik formålsparagrafen er utformet kan det for eksempel settes grenseverdier som er så høye at selv den verste kloakk kan finne aksept og således godkjennes som lovlig. Hemmeligheten da er å finne en resipient som er 100% ren. Når den så etter noe år går ned fra god til dårlig, består trikset i å få miljøvernmyndighetene med på at anlegg flyttes slik at en da 100% ren fjord får «fordelen» av å få anlegget, som så nedsarver fjorden og slik fortsetter det inntil alle fjorder er i dårlig eller svært dårlig tilstand.

Vannforskriften §1. Formål

Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som **skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse** og bærekraftig bruk av vannforekomstene.

Språkeksperter sin analyse av vannforskriftens formålsparagraf:

«Hvis det står «skal» før «sikre», har vi en plikt. Men den strekker seg ikke lenger enn til å gjøre det som er «mulig». Jeg tipper en juridisk vurdering må gå ut på å finne ut hva som faktisk stod i ens makt å sikre. Hva man burde kunne ha fått til, slik situasjonen var.

Nå modifiserer «mest mulig» strengt tatt bare «helhetlig». Hva som egentlig er målet for sikringen, er uklart, når man ser nærmere etter. Skal man faktisk sikre beskyttelse (etter beste evne), og så skal den være mest mulig helhetlig? Det skulle man jo tro, men det er ikke opplagt at det er det som står der, og man kan få en følelse av at den som har skrevet dette, enten ikke har vært klar over nyansen eller har prøvd å tåkelegge den. Regelen er for komprimert til å være klar. Men jurister sliter ikke med logiske problemer i setninger på samme måte som filologer. Det er vant med og nødt til å håndtere ufullkomne bestemmelser. De kan mene at en formulering peker mot en viss slags rett eller plikt uavhengig av den nøyaktige ordlyden. Praksis på området kan bety mer – og hva hadde man hjemmel for å gjøre og grunn til å regne med. Det er her vi ofte blir overrasket».

Undertegnede har herved bevisst at den norske vannforskrift har omskrevet 2000/60/EC til en innhold som fremstår under minimum. Undertegnede oppfordrer ESA til å undersøke saken og ikke avfeie bevisføringen i denne klage uten videre. Dermed viser ESA ansvarlighet og tar klageren på alvor.

De norske regionale vannforvaltningsplaner med handlingsprogram legger vekt på at oppdrettsnæringen ikke opptrer bærekraftig. Vestlandet har drevet lengst med oppdrett av laks og anadrom svartelistet regnbueørret. Vestland vannregion beskriver påvirkningene fra oppdrettsnæringen gjennomgående i sin regionalplan for 2022-2027.

Det kan lett konkluderes med at oppdrettsnæringen ikke praktiseres bærekraftig. Dermed brytes vanndirektivet, særlig angår dette Vestlandet.

2.0. Drøfting

2.1. Villaksen på rødlisten

Onsdag 24. november 2021 ble norsk rødliste for utrydningstruede arter oppdatert- og villaksen kom på listen for første gang. Årsakene er sammensatt, men det er et faktum at oppdrettsnæringen påvirker svært negativt, noe som bevises i gjentagende fagrapporter: **«Situasjonen for villaksen har ikke blitt bedre, til tross for flere tiltak. Fortsatt er rømt**

oppdrettslaks og lakselus de største truslene. Spesielt ille er situasjonen i Vest- og Midt-Norge».

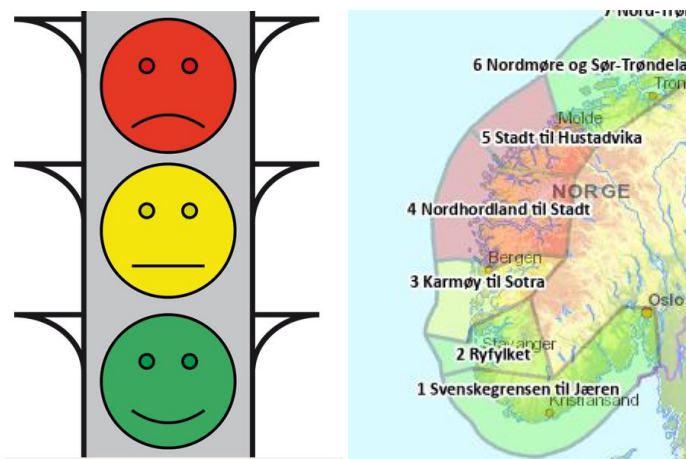
Vitenskapelig råd for lakseforvaltningen:

<https://www.vitenskapsradet.no/Nyheter/Nyhetsartikkel/ArticleId/5190/Slik-er-statusen-for-norsk-villaks-i-2021>

På Vestlandet har over halvparten av sjøørreten så mye lakselus at det ventes alvorlige negative helseeffekter. Det viser en analyse av 2937 sjøørret fra det landsomfattende overvåkningsprogrammet for lakselus (data fra 2019). De nye resultatene bekrefter at sjøørreten er eksponert for lakselus over en mye lengre tidsperiode enn villaksen, derfor er den også mer sårbar. Det er en tydelig sammenheng mellom mengde oppdrettsfisk i et område og påslag av lakselus på sjøørret.

<https://www.hi.no/hi/nyheter/2022/januar/bekrefter-at-sjoorret-blir-sterkt-pavirket-av-lakselus>

2.2. Trafikklysordningen

Det geografiske området Nordhordaland-Stadt er identifisert som produksjonsområde 4 (P04) i trafikklyssystemet. P04 er klassifisert med farge rød som innebærer mer enn 30% årlig dødelighet på villaks gir reduksjon, men først to år senere. Den eneste miljøindikatoren som trafikklyset regulerer er effekten lakselus har på vill laksefisk. Trafikklyssystemet fungerer dermed som et reaktivt system som ikke endrer kurs før lenge etter at skaden er oppstått. Det er ingen garanti for at tiltak bedrer situasjonen. Vestlandet er mest belastet i Norge og det kan ikke utelates at rømt oppdrettsfisk rømmer fra det røde området P03 til P04 og at smitte overføres fra brønnbåter og leppefisk som blir fraktet mellom ulike lokasjoner.

Det er så lite villaks igjen i Norge at de får plass i tre oppdrettsmerder. Den genetiske integriteten til villaks og sjøørret er forurensset på grunn av rømming over mange tiår. I 2018 ble det rapportert at 160 000 laks og 3 000 svartelistet regnbueørret hadde rømt. I 2021 ble det meldt om 33 hendelser der 69801 oppdrettslaks og anadrom svartelistet regnbueørret rømte. Det må regnes med at det er mange rømminger som ikke er meldt (mørke tall). Sjøørreten er svært utsatt, særlig på Vestlandet. Anadrom svartelistet regnbueørret er en vår gyter og skyver vekk egne som villaksen la igjen om høsten.

2.3. Miljøpåvirkninger fra konvensjonelle oppdrettsmerder

Åpne konvensjonelle oppdrettsmerder slipper ut næringssalter og organisk materiale fra forspill. Fiskeavføring (fekalier) og andre ekskresjonsprodukter fra merdene bidrar også til utslipp av næringssalter som nitrogen og grunnstoffet fosfor. Overgjødning av fjordene er en trussel og effekten er varierende. Utslipp fra et middels stort oppdrettsanlegg med produksjon

av 3120 tonn laks, tilsvarer et avløpsutslipp fra en by på rundt 50000 innbyggere. Miljøpåvirkningene på sjøbunnen er størst rett under og i umiddelbar nærhet av hvert anlegg. Det er risiko for negative effekter på bløtbunnsfauna og hardbunnsorganismer i form av nedslamming og økt begroing, samt økt risiko for algeoppblomstring i vannsøylen.

Mange anlegg er i dag plassert i områder hvor man finner hardbunn eller blandingsbunn. Undersøkelse av to dype, hardbunnslokaliteter i fjord (100–200 m) viser at organisk utslipp fra anleggene sedimenterer under og rundt anleggene. Den opprinnelige bunnfaunaen (som blant annet besto av fastsittende organismer som svamp og sjøanemoner og bevegelig fauna som sjøpinnsvin, sjøpølser og krepsdyr) var fraværende. I stedet var faunaen dominert av to typer opportunistiske børstemark. Hvis en antar at 100% av det løste nitrogenet som slippes ut fra matfiskanlegg omsettes til planktonproduksjon, ser vi at det er størst relativ økning i de naturlige nivåene av planteplanktonbiomasse i Vestland fylke. En vekst i matfiskproduksjonen langs norskekysten vil gi utslag i utslippene av næringssalter og en økende risiko for overgjødslingssituasjoner (eutrofiering).

Tradisjonelt har miljøforholdene rundt oppdrettsanlegg blitt kartlagt ved det som tidligere ble kalt MOM-undersøkelser, men som nå kalles B- og C-undersøkelser. For bløtbunn er der satt grenser for hvor stor bunnpåvirkning som aksepteres fra partikulære organiske utslipp både under anleggene og i områdene rundt. For blandingsbunn og hardbunn finnes det ingen standardisert overvåking med grenseverdier. Risikoen for miljøeffekter som følge av utslipp av kobber fra oppdrett i produksjonsområde 3 (PO3) og 4 (PO4) vurderes som høy <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-8>.

«Selv om det forefinnes kunnskap om konsentrasjoner av kobber under og i næsonen til oppdrettsanleggene, er det manglende kunnskap om hvor tilgjengelig ulike kobberformer er i sedimentet. Det mangler også giftighetsdata for flere av artene som lever i sediment under oppdrettsanleggene. Totalt sett vurderes kunnskapsstyrken for mulige miljøeffekter fra kobberutslipp fra oppdrett som moderat for alle produksjonsområdene».

Vestlandet er angrepet av den svært smittsomme og dødelige Pancreas Disease (PD) og infeksjøs lakseanemi (ILA). I tillegg påvirker de konvensjonelle åpne oppdrettsmerdene med rømming, mikroplast fra fôringsrør, tauverk av syntetisk fiber, luseskjørt, festematerialer og annet søppel, caligus elongatus (skottelus), bendelorm, infeksjoner og bakterier (hudsår), medisinbruk, kjemikaliebruk, dårlig dyrevelferd, med høy dødelighet knyttet til termisk og mekanisk avlusing, og forbruk av rensefisk. Andre fiskearter, som beiter rundt merdene blir påvirket, det samme angår rekefelt. Kysttorsken blir skremt bort fra sine gyteområder.

Det er bevist at oppdrettsnæringen ikke er bærekraftig. Næringen forverrer tilstanden til vannforekomstene og økologien. Norge bryter vanndirektivet.

Fiske og friluftsliv

Konseptet «friluftsliv» har en fremtredende rolle i alle tre skandinaviske land. Tilgang til friluftsområder av høy kvalitet er viktig for livskvalitet, folkehelse og næringsliv utvikling. Alver kommune er preget av særdeles fine naturomgivelser, og er brukt i ulik grad til ulike former for friluftsliv. Fiskesløyfa og sedvaner: «Fiskesløyfa» representerer sammenhengen mellom fiskerne, lokalsamfunnet, fiskefeltene, markeds- og mottaksstruktur og andre forhold som utgjør fiskernes praksiser gjennom året. Det er ikke bare for en fisker å flytte på seg, alt henger sammen i en fin balanse opparbeidet gjennom kystfolkets generasjoner. Erfaringsbasert kunnskap er basert på egne lokale observasjoner og erfaringer, eller overført i muntlig tradisjon mellom generasjoner. Kystfiskerne erfarte tidlig hva oppdrettsnæringen kunne føre med seg. Villaks og sjøørret ble negativt påvirket og kysttorsken forsvant fra sine naturlige gyteområder. Forurensningen fra oppdrettsanleggene kom drivende med strømmen og påvirket garn, bruk og trål.

Naturmangfoldlovens § 8 (2009) andre avsnitt sier:

«Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet».

Ressursrente

Oppdrettsnæringen betaler ikke ressursrente/grunnrente. Naturressursene eies av det norske folk- og hovedtyngden av grunnrenten (ressursrenten) må dermed tilfalle det norske folket, det handler om rettferdig fordeling. Ressursrenten er basert på prinsippet om at fellesskapet har rett på en andel av avkastningen ved utnyttelse av fellesskapets ressurser.

3.0. Brudd på EØS-avtalen og Vanndirektivet

Norge har deltatt fullt ut i den felles europeiske implementeringsstrategien for vanndirektivet «European Common Implementation Strategy» (CIS) for Water Framework Directive (WFD) siden 2001. Vannforvaltningsplanen «River Basin Management Plan» (RBMP) ble godkjent av klima- og miljødepartementet 1. juli 2016 og bør være i tråd med vanndirektivet.

Vanndirektivet 2000/60/EF setter mål når det gjelder vannbeskyttelse for overflatevann og grunnvann. Overvann inkluderer elver, innsjøer, overgangsvann og kystvann. For å nå disse målene er det laget et felles rammeverk for medlemsstatene å vurdere press og virkninger av alle menneskeskapte aktiviteter på akvatiske økosystemer, inkludert akvakultur, og for å sette på plass passende tiltak for å nå miljømålene.

Vanndirektivet inneholder ikke eksplisitte forpliktelser for akvakultur. Imidlertid må nasjonalstaten som foster havbruksnæringen overholde kravene i vanndirektivet. Spesielt hvis analysen som er utført viser at nye eller eksisterende akvakulturanlegg kan påvirke statusen til akvatiske økosystemer, må det settes inn passende tiltak for å undertrykke eller redusere disse påvirkningene. Vanndirektivet dekker alle relevante belastninger som kan være forbundet med akvakultur, inkludert forurensning eller endring av habitat.

Det er kun naturmangfoldloven § 26a, som ble vedtatt av den norske regjeringen 20. november 2018, som spesifikt refererer til vanndirektivet. Teknisk sett er det kun naturmangfoldloven som gir den formelle lovhjemmel for gjennomføringen av vanndirektivet. Vanndirektivet ble en del av norsk formell lov 14. desember 2018. Norge har et moralsk ansvar og har sviktet, noe som forklares med at vannforskriften ikke har transformert vanndirektivet i norsk lov og rett på en tilfredsstillende måte. Mens vannforskriften ikke hindrer norske kystfarvann og fjorder fra kontinuerlig miljøforringelse, understreker vanndirektivet nettopp det gjennom artikkel 1: «hindrer [vann fra] ytterligere forringelse».

Norge er forpliktet, materielt sett, til å overholde vanndirektivet ved å fremme de samme formål og motiver som følger av EØS-avtalen. Norges eneste handlefrihet er å kunne bestemme **form og virkemidler/metode** for gjennomføring (EØS-avtalens artikkel 7b). At avtaleparten kan fastsette form og metode for gjennomføringen gjør at vanndirektivet er obligatorisk i Norge, og det må være en del av nasjonal rett. Verken formålet med vannforskriften eller flere av de spesifikke bestemmelsene samsvarer med vanndirektivet. Ved å sammenstille disse ser vi hvor Norge feiler.

Dermed oppfyller ikke vannforskriften EØS-avtalen artikkel 7 litra b): «Handlinger som det henvises til eller inngår i vedleggene til denne avtale eller i beslutninger i EØS-komiteen skal være bindende for avtalepartene og være, eller gjøres til en del av deres interne rettsorden som følger ... (b) en handling som tilsvarer et EØF-direktiv skal overlates til myndighetene til avtalepartene valget av form og metode for gjennomføring».

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) er forpliktet til å sikre at EFTA-statene Island, Liechtenstein og Norge overholder sine forpliktelser i henhold til EØS-avtalen. ESA kan nå, under utøvelsen av sin tilsynsmyndighet, innlede en brudds-prosedyre mot den berørte EFTA-staten og kan bringe saken inn for EFTA-domstolen med krav om at omtvistede regler eller praksis skal endres.

(Innst. S. nr. 131 – 2008–2009 - Enstemmig innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen til St.prp. nr. 75 (2007-2008) s. 2: Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 125 av 28. september 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av rammer for Fellesskapets vannpolitikk (vanndirektivet).

Dette er et absolutt krav som det ikke kan dispenseres fra – rett og slett fordi hjemmelen for likevel å forringe vannkvaliteten ikke finnes. Dette er altså en bestefarsklausul – en enveiskjøring – tiltak som igangsettes kan kun forbedre vannet – ikke forverre det. Det er utvilsomt at konvensjonelle anlegg – altså de åpne merder – er i strid med vanndirektivet – og det finnes ingen dispensasjons-myndighet. Dette fordi slike anlegg alltid forringer vann gjelder som hovedregel ut til 1 nautiske mil av grunnlinja, men i noen tilfeller ut til 12 nautiske mil.

4.0. Bevisføring

Kommentar: Leseren får her med seg oppbygningen- og kan selv sammenligne tekst. Sentralt er å sammenligne vanndirektivets artikkel 1 med vannforskriftens § 1.

Meld. St. 16 (2014-2015)

Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett.

2.4 Miljøindikatorer

*Ut i fra vurderingene av de ulike miljøpåvirkningene, mener Regjeringen at lakselus vil være den riktige indikatoren å benytte på **kort og mellomlang sikt** i en handlingsregel for kapasitetsjustering på tillatelsesnivå innenfor avgrensede produksjonsområder. **På lengre sikt kan utslipp også være en aktuell indikator. Dersom andre miljøpåvirkninger i fremtiden skulle bli en utfordring** som kan knyttes til kapasitetsvekst i et produksjonsområde, kan indikatorer for dette utvikles og tas inn i et modulbasert system».*

Kilde:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-2014-2015/id2401865/>

Kommentar: Etter snart syv år er lakselus fortsatt den eneste produksjonsregulerende faktoren i trafikklyssystemet. Det er altfor passivt, særlig hvis legger dagens kunnskap til grunn.

THE TREATY ON THE FUNCTIONING OF THE EUROPEAN UNION

CONSOLIDATED VERSIONS OF THE TREATY ON EUROPEAN UNION AND THE TREATY ON THE FUNCTIONING OF THE EUROPEAN UNION

Source:

<https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties/treaties-force.html#new-2-51>

Article 191

(ex. Article 174 TEC)

1 Union policy on the environment shall contribute to pursuit of the following objectives:

- *preserving, protecting and improving the quality of the environment.*
- protecting human health.
- prudent and rational utilization of natural resources.
- promoting measures at international level to *deal with regional or worldwide environmental problems and combating climate change.*

2. Union policy on the environment shall aim at a high level of protection taking into account the diversity of situations in the various regions of the Union. It shall be based on the precautionary principle and on the principles that preventive action should be taken, that environmental damage should as a priority be rectified at source and that the polluter should pay.

In this context, harmonization measures answering environmental protection requirements shall include, where appropriate, a safeguard clause allowing Member States to take provisional measures, for non-economic environmental reasons, subject to a procedure of inspection by the Union.

3. In preparing its policy on the environment, the Union shall take account of:

- available scientific and technical data,
- environmental conditions in the various regions of the Union,
- the potential benefits and costs of action or lack of action,
- the economic and social development of the Union as a whole and the balanced development of its regions.

4. Within their respective spheres of competence, the Union and the Member States shall cooperate with third countries and with the competent international organizations. The arrangements for Union cooperation may be the subject of agreements between the Union and the third parties concerned.

The previous subparagraph shall be without prejudice to Member States' competence to negotiate in international bodies and to conclude international agreements.

EØS-avtalen artikkel 7 (nasjonal gjennomføring).

Rettsakter som er omhandlet i eller inntatt i vedlegg til denne avtale eller i EØS-komiteens vedtak, skal være bindende for avtalepartene og skal være eller gjøres til del av deres interne rettsorden som følger:

- a) en rettsakt som tilsvarer en EØF-forordning skal som sådan gjøres til del av avtalepartenes interne rettsorden;
- b) en rettsakt som tilsvarer et EØF-direktiv skal overlate til avtalepartenes myndigheter å bestemme **formen og midlene for gjennomføringen.**

Kilde: <https://www.europalov.no/eos-artikkel/eos-avtalen-artikkel-7-nasjonal-gjennomforing/id-6873>

Naturmangfoldloven § 26a

Kongen kan fastsette de forskrifter som er nødvendige for å gjennomføre Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av rammer for fellesskapstiltak for vannpolitikk i norsk rett.

Kilde: <https://lovdata.no/lov/2009-06-19-100/§26a>

Kommentar: Det betyr at vanndirektivet er bindende for Norge, hvis tekst bør være en del av norsk lov, og som ble gjort 14. desember 2018.

Kun naturmangfoldloven § 26 (vedtatt av Stortinget 20. november 2018, i kraft 14.12.2018), er den første og eneste loven som spesifikt viser til vanndirektivet. Før denne datoen var det ingen lov som henviste til vanndirektivet i norsk lov.

EUROPEAN PARLIAMENT AND COUNCIL DIRECTIVE 2000/60/EC of 23 October 2000 Vanndirektivet

Fortalen:

(11) As set out in Article 174 of the Treaty, the Community policy on the environment is to contribute to pursuit of the objectives of **preserving, protecting and improving** the quality of the environment, imprudent and rational utilization of natural resources, and to be based on the **precautionary principle and on the principles that preventive action** should be taken, environmental damage **should, as a priority, be rectified at source** and that the polluter should pay.

(22) This Directive is to contribute to the **progressive reduction** of emissions of hazardous substances to water.

(25) Common definitions of the status of water in terms of quality and, where relevant for the purpose of the environmental protection, quantity should be established. Environmental objectives should be set to ensure that **good** status of surface water and groundwater is achieved throughout the Community and that **deterioration** in the status of waters is prevented at Community level.

(26) Member States should aim to achieve the objective of at least good water status by defining and implementing the necessary measures within integrated programs of measures, taking in to account existing Community requirements. **Where good water status already exists, it should be maintained.** For groundwater, in addition to the requirements of good status, any significant and sustained upward trend in the concentration of any pollutant should be identified and reversed.

(27) The ultimate aim of this Directive is to achieve the elimination of priority hazardous substances and contribute to achieving concentrations in the marine environment near background values for naturally occurring substances.

Vanndirektivets artikkel 1: Kommentar: Noe tekst er uthevet.

The purpose of this Directive is to establish a framework for the protection of inland surface waters, transitional waters, coastal waters and groundwater which:

- (a) **prevents further deterioration and protects and enhances** the status of **aquatic ecosystems** and, with regard to their water needs, terrestrial ecosystems and wetlands directly depending on the aquatic ecosystems;
- (b) promotes sustainable water use based on a long-term protection of available water resources;
- (c) aims at enhanced protection and improvement of the aquatic environment, inter alia, through specific measures for the progressive **reduction of discharges**, emissions and **losses of priority substances** and the **cessation or phasing-out of discharges**, emissions and losses of the priority hazardous substances;
- (d) ensures the progressive reduction of pollution of groundwater and prevents its further pollution, and
- (e) contributes to mitigating the effects of floods and droughts and thereby contributes to:
 - the provision of the sufficient supply of good quality surface water and groundwater as needed for sustainable, balanced and equitable water use,

- a significant reduction in pollution of groundwater,
- the protection of territorial and marine waters, and
- achieving the objectives of relevant international agreements, including those which aim to prevent and eliminate pollution of the marine environment, by Community action under Article 16 (3) to cease or phase out discharges, emissions and losses of priority hazardous substances, with the ultimate aim of achieving concentrations in the marine environment near background values for naturally occurring substances and close to zero for man-made synthetic substances.

Kilde: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:5c835afb-2ec6-4577-bdf8-756d3d694eeb.0004.02/DOC_1&format=PDF

Forskrift om rammer for vannforvaltning (Vannforskriften) av 15. desember 2006

Vannforskriften §1. Formål

Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som **skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse** og bærekraftig bruk av vannforekomstene.

Forskriften skal sikre at godkjente vannforvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer revurderes og oppdateres hvert sjette år.

Kilde: <https://lovdata.no/forskrift/2006-12-15-1446/§1>

Språkekspert sin analyse av vannforskriftens formålsparagraf:

«Hvis det står «skal» før «sikre», har vi en plikt. Men den strekker seg ikke lenger enn til å gjøre det som er «mulig». Jeg tipper en juridisk vurdering må gå ut på å finne ut hva som faktisk stod i ens makt å sikre. Hva man burde kunne ha fått til, slik situasjonen var.

Nå modifiserer «mest mulig» strengt tatt bare «helhetlig». Hva som egentlig er målet for sikringen, er uklart, når man ser nærmere etter. Skal man faktisk sikre beskyttelse (etter beste evne), og så skal den være mest mulig helhetlig? Det skulle man jo tro, men det er ikke opplagt at det er det som står der, og man kan få en følelse av at den som har skrevet dette, enten ikke har vært klar over nyansen eller har prøvd å tåkelegge den. Regelen er for komprimert til å være klar. Men jurister sliter ikke med logiske problemer i setninger på samme måte som filologer. Det er vant med og nødt til å håndtere ufullkomne bestemmelser. De kan mene at en formulering peker mot en viss slags rett eller plikt uavhengig av den nøyaktige ordlyden. Praksis på området kan bety mer – og hva hadde man hjemmel for å gjøre og grunn til å regne med. Det er her vi ofte blir overrasket».

Kommentar: Vannforskriften ble vedtatt før Stortinget formelt hadde behandlet innlemmelse av vanndirektivet i EØS-avtalen. Det har derfor sannsynligheten mot seg at forskriften samsvarer med vanndirektivet. Det finnes heller ingen noen holdepunkter for at vannforskriften skulle være en slags de facto implementering av vanndirektivet i norsk rett. Det finnes ingen henvisninger i den opprinnelige forskrift som nevner eller henviser til vanndirektivet. Forskriften er ikke «the missing link» som implementerte direktivet til norsk rett. Det betyr at forskriften ikke implementerer vanndirektivet. Tilføyde lovhjemler eller endringsforskrifter endrer ikke på sakens kjerne.

DIRECTIVE 2000/60/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 23 October 2000

Article 4.6 Environmental objectives.

Temporary deterioration in the status of bodies of water shall not be in breach of the requirements of this Directive if this is the result of circumstances of natural cause or force majeure which are exceptional or could not reasonably have been foreseen, in particular extreme floods and prolonged droughts, or the result of circumstances due to accidents which could not reasonably have been foreseen, when all of the following conditions have been met:

Kilde: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:5c835afb-2ec6-4577-bdf8-756d3d694eeb.0004.02/DOC_1&format=PDF

Vannforskriften § 12 Ny aktivitet eller nye inngrep

Ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst kan gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene i § 4–§ 7 ikke nås eller at tilstanden forringes, dersom dette skyldes: ...

b) **ny bærekraftig aktivitet** som medfører forringelse i miljøtilstanden i en vannforekomst fra svært god tilstand til god tilstand.

Kilde: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1446>

Vannforskriften § 4 Miljømål for overflatevann

Tilstanden i overflatevann skal **beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes** med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand, i samsvar med klassifiseringen i vedlegg V og miljøkvalitetsstandardene i vedlegg VIII.

Kilde: <https://lovdata.no/forskrift/2006-12-15-1446/§4>

Vannforskriften Vedlegg V. Klassifisering og overvåking

1.2 Normative definisjoner for klassifisering av økologisk tilstand

Vann som viser tegn på **omfattende endringer** av verdiene for biologiske kvalitetselementer for den aktuelle typen overflatevannforekomst, og der relevante biologiske samfunn avviker vesentlig fra det som normalt forbindes med typen overflatevannforekomst under **uberørte forhold**, klassifiseres **som dårlig**.

Kilde: <https://lovdata.no/forskrift/2006-12-15-1446/§4>

2000/60/EC Article 4.7

Member States will not be in breach of this Directive when:

- failure to achieve good groundwater status, good ecological status or, where relevant, good ecological potential or to prevent deterioration in the status of a body of surface water or groundwater is the result of new modifications to the physical characteristics of a surface water body or alterations to the level of bodies of groundwater, or
- failure to prevent deterioration from **high status to good status** of a body of surface water is **the result of new sustainable human development activities and all the following conditions are met:**

- (a) **all practicable steps** are taken to mitigate the adverse impact on the status of the body of water;
- (b) the reasons for those modifications or alterations are specifically set out and explained in the river basin management plan required under Article 13 and the objectives are reviewed every six years;
- (c) the reasons for those modifications or alterations are of overriding public interest and/or the benefits to the environment and to society of achieving the objectives set out in paragraph 1 are **outweighed by the benefits of the new modifications or alterations to human health, to the maintenance of human safety or to sustainable development**, and
- (d) the beneficial objectives served by those modifications or alterations of the water body cannot for reasons of technical feasibility or disproportionate cost be achieved by other means, which are a significantly better environmental option.

Kilde: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:5c835afb-2ec6-4577-bdf8-756d3d694eeb.0004.02/DOC_1&format=PDF

Naturmangfoldloven § 9 Føre-var-prinsippet

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, **skal** det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, **skal** ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

Kilde: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>

Naturmangfoldloven (2009) § 8 Andre ledd (Kunnskapsgrunnlaget)

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

Kilde: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>

4.1. Bevisføringens konklusjon

Vanndirektivet

Kjernen i vanndirektivet:

1. Vanndirektivet bygger først og fremst på en enveisparagraf, nemlig «**reduksjon**», «**opphør**», «**utfasing**», «**unngå forringelse**».
2. Prinsippet om «**forurensere betaler**».
3. Prinsipp for «**kildekontroll**».
4. Prinsippet om at ingen overflatevann skal ha tilstand er dårligere enn «**god**».
5. **Der målet allerede er nådd skal miljøkvaliteten ikke forringes.**

Vanndirektivets artikkel 4.7 og § 12 i vannforskriften skal ikke komme til anvendelse for aktiviteter/forretningsmodell som ikke er bærekraftig- og som resulterer til forringelse av vannmiljøet og økologien over tid. En parallell til denne praksis kan overføres til dumping av gruveavfall i norske fjorder. Det er kun vanndirektivets artikkel 4.6 som kan komme til anvendelse for oppdrettsnæringens inneværende praksis.

Vannforskriften

At norsk vannforskrift slik den ble vedtatt i 2006 ikke avspeiler eller ligger innen rammen av vanndirektivet fremkommer av følgende analyse: Vannforskriften skal «tilsvare» vanndirektivet, det vil si må fremme de samme formål og motiver som følger av EØS-avtalen. Se EØS-avtalen artikkel 7.

Slik regjeringen formulerer seg i vannforskriften er det ikke tatt hensyn til vanndirektivet. Her tales det i § 1 kun om fastsettelse av miljømål uten at det klausuleres at ingen forverring er lovlig. Slik formålsparagrafen er utformet kan det for eksempel settes grenseverdier som er så høye at selv den verste kloakk kan finne aksept og således godkjennes som lovlig.

Hemmeligheten da er å finne en resipient som er 100% ren. Når den så etter noe år går ned fra god til dårlig, består trikset i å få miljøvernmyndighetene med på at anlegg flyttes slik at en da 100% ren fjord får «fordelen» av å få anlegget, som så nedsarver fjorden og slik fortsetter det inntil alle fjorder er i dårlig eller svært dårlig tilstand.

Begrunnelsen er da enkel nok – nemlig at det vannforskriften forplikter Norge til er «mest mulig helhetlig beskyttelse». Det er nok at kystvannet har «god økologisk og god kjemisk tilstand» Slik Norge praktiserer det holder det da å vise til at forurensere ikke har råd til å ta hånd om søppel, kloakk, avfall etc., så da er det heller ikke mulig, se vannforskriften § 4:

«Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand»

(Vannforskriften; 1.2 Normative definisjoner for klassifisering av økologisk tilstand).

«Vann som viser tegn på omfattende endringer av verdiene for biologiske kvalitetslementer for den aktuelle typen overflatevannforekomst, og der relevante biologiske samfunn avviker vesentlig fra det som normalt forbindes med typen overflatevannforekomst under uberørte forhold, klassifiseres som dårlig».

Vannet skal beskyttes mot forringelsen, men noen formulering om at vannet ikke skal forringes finnes ikke. Vannforskriften krever at miljøforvaltningen må bestrebe seg på at de har gjort alt som står i sin makt for å beskytte kystvannet, noe som dessverre viste seg mislykket. Vurderingen etter vannforskriften blir da hvorvidt en fjord som følge av dumping, avfall, utslipp også videre går over fra noe myndighetene definerer som «god» til «dårlig» eller «svært dårlig». Vurderingen etter vannforskriften blir da hvorvidt en fjord som følge av dumping, avfall, utslipp også videre går over fra noe myndighetene definerer som «god» til «dårlig» eller «svært dårlig». Vannforskriften er imidlertid ugyldig ved ytterligere forringelse; det vil si fra gode til **dårlige** forhold. Ingen vet når, eller om, dette kommer til å skje. I en slik situasjon er føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 ikke bare gjeldende, men heller **obligatorisk**, som det fremgår av lovteksten, «**skal**».

Intet sted i vannforskriften finnes det bestemmelser om at tiltak som forverrer (enveisprinsippet) vannkvaliteten fra god til dårlig er forbudt. Det finnes ingen regel – ei heller praksis – som forbyr at forurensere skyver kostnadene med forurensningen over på fellesskapet. Prinsippet om at «forurensere betaler» finnes ikke. Vannforskriften ignorerer at det i vanndirektivet finnes et grunnleggende prinsipp om «kildebekjempelse». Videre sees det intet utslag av «føre-var-prinsippet».

Offentlige tiltak og/eller tillatelser kan bare resultere i forbedret vannkvalitet, og ikke forverre den med det ene unntaket som er gitt overskriften i vannforskriftens artikkel 4.6. Artikkel 1 angir handlingsrommet til nasjonalstaten når den skal ta beslutninger som berører vann behandling og kvalitet nasjonalt. Vanndirektivet - når den er vedtatt nasjonalt - setter grensen ved at all forringelse og forverring som er funnet frem til og med 2000 gradvis skal opphøre.

Dette betyr at tiltak som igangsettes heretter og som direkte eller indirekte tilfører kystvannet kun skal forbedre vannmiljøet. Pågående utslipp skal opphøre eller fases ut. Arbeid, forhold eller tiltak som forverrer vannmiljøet skal ikke kunne fortsette, langt mindre igangsettes.

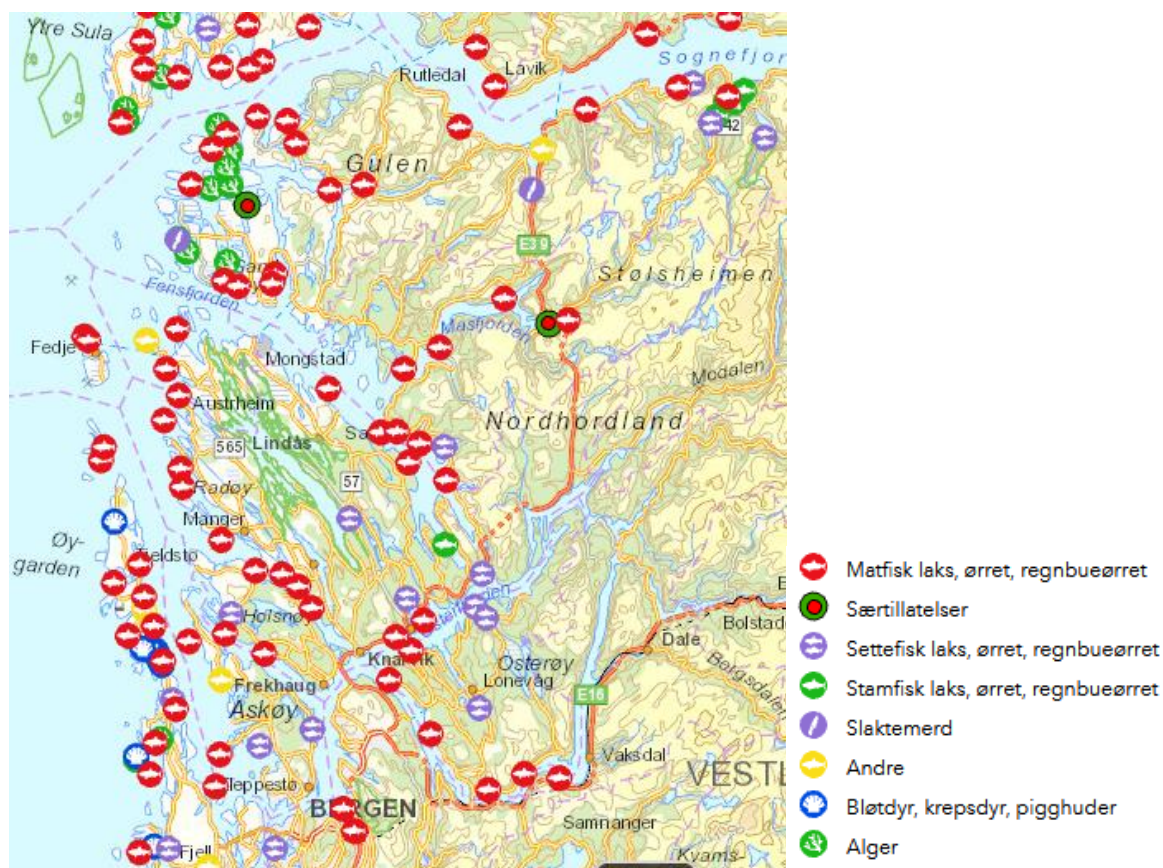
5.0. Norsk konsekvensutredning (KU)

Norsk konsekvensutredning (KU) gjennomføres etter håndbøker utarbeidet av Statens vegvesens håndbok 140 og V172: Konsekvensanalyser. Metoden går ut på å vurdere et naturelement med hensyn til ikke priset verdi og omfang av en påvirkning. De samlede resultater settes opp i en konsekvensliste der også samfunnsnyttens legges inn. I denne sammenligningen kommer vanligvis natur og miljø dårligst ut. Dette kan tyde på at samfunnsnyttens er overpriset eller verdien av natur og økosystemtjenester er kraftig undervurdert. **Risikovurdering av en påvirkning for arter og økosystem mangler i slike utredninger. Konsekvensanalysen av natur og miljø verdisettes og vurderes etter en ikke-prissatt skala fra «liten» til «stor», og omfang av påvirkningen fra tiltaket etter en skala fra «stor negativt» til «stor positivt».** Verdisetting og vurdering av påvirkning er subjektiv da objektive kriterier utenom rødlistestatus mangler. Dette betyr i praksis at konsekvens for natur og miljø aldri oppnår «meget stor negative konsekvens» men vanligvis vurderes midt på treet. Metodikken har derved en innebygget systemisk feil som i de aller fleste tilfeller går i disfavør av natur og miljø.

6.0. Oversikt over oppdrettslokaliteter og vernede områder

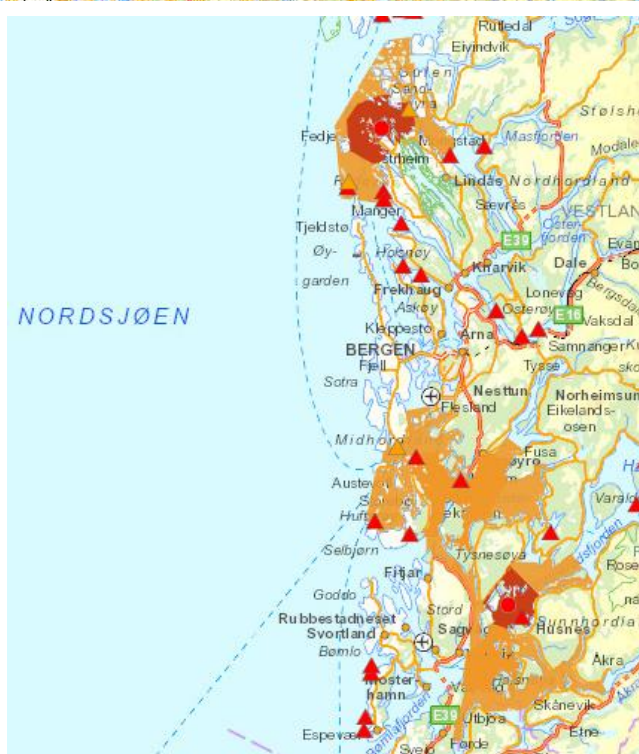
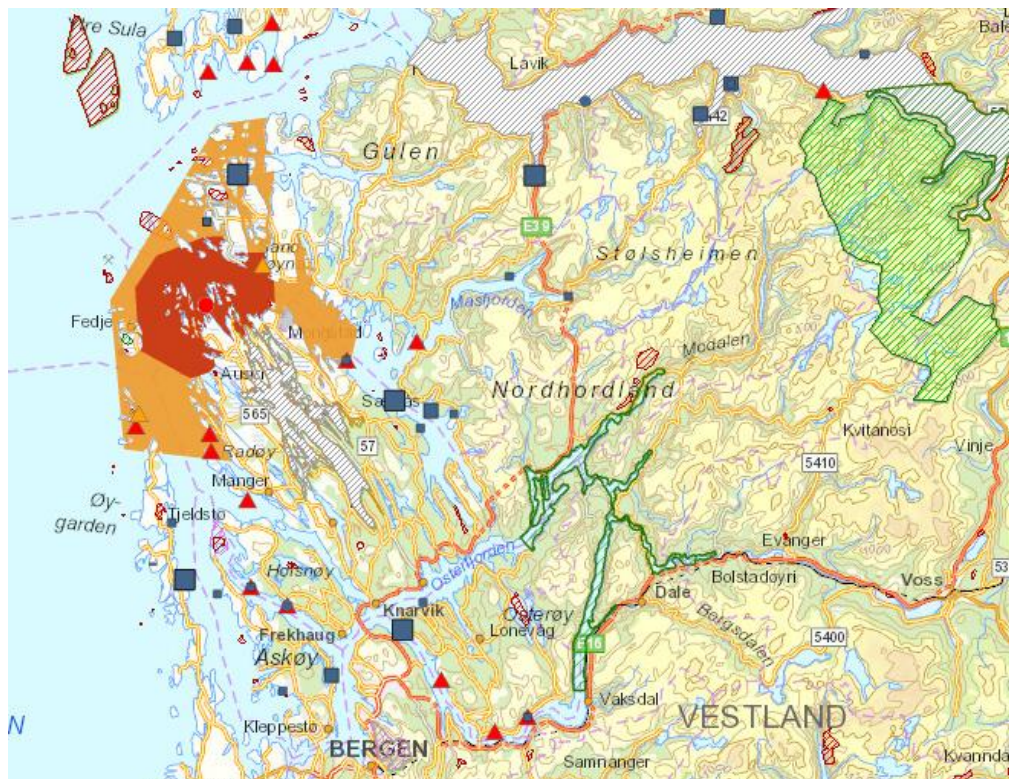
Produksjonsområde 4 (P04) er farget rødt i sin helhet. Røde ringer indikerer en oppdrettslokalitet.

<https://portal.fiskeridir.no/portal/apps/webappviewer/index.html?id=87d862c458774397a8466b148e3dd147>

7.0. Oversikt over sykdommer og rømninger

Påvist Pancreas Disease (PD) indikeres med røde trekanter. Orange trekanter viser til mistanke om PD. En rød ring indikerer infeksiøs lakseanemi (ILA). Ved Fedje er det en orange og brun farge som indikerer overvåkning og bekjempelse av ILA. De blå sirklene og firkantene indikerer registrerte rømninger de størrelsen på symbolene viser til øket rømningstall. Skraverter områder indikerer vernede områder. Nederste illustrasjon med rød og gul farge er hentet fra Mattilsynet.

8.0. Konklusjon

- Norge bryter EØS-avtalens artikkel 7.
- Den norske vannforskriften har ikke transformert og implementert vanndirektivet til norsk lov og rett på riktig måte.
- Vannforskriftens § 12 og vanndirektivets artikkel 4.7 kan ikke komme til anvendelse for en oppdrettsnæring som ikke praktiseres bærekraftig- og som fortrenger kystfiskeren, hobbyfiskeren og folks naturopplevelse.
- Oppdrettsnæringen må tvinges inn i et bærekraftig spor- og som følger opp vanndirektivets retningsvalg.

Norge har ikke transformert og implementert vandirektivet til norsk lov og rett på riktig måte. Hvis Norge hadde fulgt opp vanndirektivets retningsvalg hadde ikke konvensjonelle oppdrettsmerder fått tillatelse til å praktisere på den måten den gjør i dag. Norge må følge vanndirektivet og oppdrettsnæringens praksis må endres radikalt.

Havbruksnæringen er en stor og kompleks fabrikk på havet som utgjør en alvorlig trussel mot livet i merdene, i kystvann, fjorder og i vassdrag. Dette er den siste tungindustrien i Norge som ikke er pålagt å rense sine utslipp. Villaks, sjørøret og sjørøye er truet i mange fjorder, elver og vassdrag. Genetisk integritet er viktig og er sterkt truet. Villaksen er nå representert på rødlisten over truede arter. Oppdrettsnæringen betaler ikke ressursrente/grunnrente.

Naturressursene eies av det norske folk- og hovedtyngden av grunnrenten (ressursrenten) må dermed tilfalle det norske folket, det handler om rettferdig fordeling. Ressursrenten er basert på prinsippet om at fellesskapet har rett på en andel av avkastningen ved utnyttelse av fellesskapets ressurser.

Traktat om den europeiske union (konsolidert versjon 2016)

Artikkel 191 (eks. artikkel 174 TEC): **Bevaring, beskyttelse og forbedring av miljøkvaliteten.**

Basert på lovgivning og praksis er det slått fast at Norge ikke overholder artikkel 7 i EØS-avtalen. Direktiver skal omdannes og innlemmes i norsk rett med et vesentlig innhold som er identisk med det aktuelle direktivet. Det eneste skjønnnet som står åpent for Norge er å ta stilling til form og midler for gjennomføring (artikkel 7b) av EØS. Det er ikke tillatt å la vannkvaliteten gå fra god til dårlig. Ingen regel eller praksis gir forurensere rett til å skyve kostnadene ved forurensningen over på samfunnet. Prinsippet om at «**forurensere betaler**» eksisterer ikke. Vannforskriften ser bort fra at vanndirektivet inneholder et grunnleggende prinsipp om «**kildekontroll**». Videre ser man ikke noe resultat av «**føre-var-prinsippet**». Sammenligner man de totale miljøpåvirkningene fra havbruksnæringen er det omfattende og ødeleggende for vannmiljøet og økologien.

Innen 14. desember 2018 ble vanndirektivet lovfestet i Norge. Vannforskriften av 15. desember 2006 har ikke klart å transformere vanndirektivet fullstendig. Det er kun Naturmangfoldloven § 26a, som ble vedtatt av den norske regjeringen 20. november 2018, som spesifikt viser til vanndirektivet. Vannforskriften hindrer ikke norske kystfarvann og fjorder fra kontinuerlig miljøforringelse. Vannforskriften § 1. Formål samsvarer ikke med WFD artikkel 1.

Meld. St. 16 (2014-2015) Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett. Rapport til den norske regjeringen (St. meldingen) 16 (2014-2015). Stortingsmeldingen er ikke i henhold til EØS-avtalen artikkel 7 litra b) og vanndirektivet.

Det er mange kultur- og tradisjonsbærere langs Norges vidstrakte kyst. Hva med deres sedvanerett, sedvanerett og retten til å leve etter det naturen gir?

Med oppdrettsnæringens inntog henvendte politikerne seg til sine egne kystfiskere og bidro til å skyve dem bort fra sine tradisjonelle fiskeplasser. Fiskeplasser beslaglegges eller rettere sagt eksproprieres. Vannforekomstene, økologi og «fiskesløyfen» er skadet på en måte som ikke bør aksepteres. Kysttorsken forsvinner fra gyteområdene. Rekefelt er påvirket av kjemikalier. Avfall fra merdene ødelegger havbunnen. Fisketradisjoner og erfaringsbasert kunnskap opparbeidet gjennom generasjoner forsvinner fra ulike områder. Ungguttene og jenta mister interessen for å fiske i naturen.

Naturen henger sammen lokalt og globalt. Vi har alle et ansvar for å beskytte, bevare og forbedre våre levekår. Å bruke usikkerhet, mangel på kunnskap, profitt og arbeidskraft som en brekkstang for å fortsette en nedbrytende praksis er ikke bærekraftig.

Undertegnede har med hensikt ikke valgt å diskutere lukket oppdrettsteknologi i detalj i denne klagen. Det er fordi vi ønsker å åpne opp for at politikere, sammen med industri, kan innse at lukket oppdrettsteknologi er den eneste farbare veien, men også denne teknologi må ta hensyn til naturen.

Undertegnede har fokusert på faktiske avvik mellom norsk lov og vanndirektivet. Vi har gjennom denne klagen bevist at Norge driver en rekke lovbrudd. Dersom Norge fullt ut hadde inkorporert vanndirektivet i norsk lov og rett, så hadde ikke praksisen med åpen oppdrettsteknologi eksistert.

Undertegnede hevder at det er i strid med vanndirektivet å dumpe avfall i norske kystfarvann og fjorder. Det er i strid med vanndirektivet at oppdrettsnæringen legger beslag på fiskeplasser og ødelegger vannmiljøet og økologien ved kysten, i fjordene, i elvene og i vassdragene.

Onsdag 24. november 2021, ble norsk rødliste for utrydningstruede arter oppdatert- og villaksen kom på listen for første gang. Årsakene er mange, men det er et faktum at oppdrettsnæringen påvirker svært negativt, noe som bevises i flere fagrapporter: *«Situasjonen for villaksen har ikke blitt bedre, til tross for flere tiltak. Fortsatt er rømt oppdrettslaks og lakselus de største truslene. Spesielt ille er situasjonen i Vest- og Midt-Norge».*

Vitenskapelig råd for lakseforvaltningen:

<https://www.vitenskapsradet.no/Nyheter/Nyhetsartikkel/ArticleId/5190/Slik-er-statusen-for-norsk-villaks-i-2021>

På Vestlandet har over halvparten av sjøørretene så mye lakselus at det ventes alvorlige negative helseeffekter. Det viser en analyse av 2937 sjøørreter fra det landsomfattende overvåkningsprogrammet for lakselus (data fra 2019). De nye resultatene bekrefter at sjøørreten er eksponert for lakselus over en mye lengre tidsperiode enn villaksen, derfor er den også mer sårbar. Det er en tydelig sammenheng mellom mengde oppdrettsfisk i et område og påslag av lakselus på sjøørret.

<https://www.hi.no/hi/nyheter/2022/januar/bekrefter-at-sjoorret-blir-sterkt-pavirket-av-lakselus>

Norge har ikke transformert og implementert vanndirektivet til norsk lov og rett på riktig måte. Drøftingen viser til at oppdrettsnæringen ikke praktiserer på en bærekraftig måte. De samlede negative miljøpåvirkninger er svært omfattende og virker svært negativt på vannforekomstene og økologien. Særlig angår dette Vestlandet.

Oppdrettsnæringen praktiseres ikke bærekraftig. Start med produksjonsområdene P03 og P04 som lyser mørke rødt.

Rune Birger Nilsen